

I ara què? El futur de Catalunya 1

És l'hora del pragmatisme, ara sí

Sembla evident que el procés de l'Estatut suposa el tancament d'una etapa històrica, no només pels resultats sinó, sobretot, per com s'ha desenvolupat. En aquest context hi ha una majoria de catalans que hem de redefinir el que pensem sobre el futur del nostre país. Som aquells que, independentment del nostre origen, llengua, ideologia o estatus econòmic, de bona fe creiem que Catalunya és una entitat política - li diguem com li diguem- i volem que aquesta societat prosperi. Sigui la nostra entitat política de referència o no. Els que volem per Catalunya una economia competitiva i una societat del benestar avançada. Els que volem que desenvolupi un model propi per adaptar-se al món global i a les cultures que ja conviuen al nostre país. Aquells que creiem que, per fer tot això, necessitem més autogovern i recursos per definir les nostres estratègies. No em refereixo als essencialistes, que prioritzen la unitat d'Espanya o la independència de Catalunya per sobre del progrés del lloc on viuen. Tots els demés necessitem analitzar què ha passat i què s'ha de fer en el futur. Sense rancúnies ni culpables. Mirant endavant i buscant solucions. Sense passar del seny poruc a la rauxa inútil de sobretaula.

Els catalans sempre ens hem considerat pragmàtics i s'ha valorat positivament. Segons el diccionari de l'Enciclopèdia Catalana pragmatisme és "el corrent de pensament ...caracteritzat per la primacia que hom dóna a les conseqüències pràctiques en el coneixement i la comprensió de les coses". En canvi, sempre s'ha valorat negativament els conceptes de radicalisme i utopia. Segons el mateix diccionari, radicalisme és el "corrent de pensament polític que propugna, d'una manera democràtica, reformes profundes i canvis substancials de les estructures polítiques i socials de l'estat". I utopia és la "concepció imaginària d'un govern ideal" o la "concepció d'un ideal irrealitzable".

Vistes les definicions i la nostra situació actual, conclourem que l'estratègia catalana dels últims trenta anys ha demostrat ser totalment radical i utòpica. Perquè radical i utòpic és voler transformar un Estat que no vol canviar, ja sigui per la via d'explicitar-ho obertament (via federalista) o la del peix al cove. Radical i utòpic és pensar que els professionals de la política són els únics que transformen les societats i l'anomenada societat civil pot mirar-s'ho sense mullar-se. Perquè encara més radical i utòpic és voler canviar la Constitució, com ara diuen, quan no ens han deixat ni fer l'Estatut que volíem.

És hora de tornar al pragmatisme. Els fets ens han demostrat que no hi ha, ni hi haurà en el futur vital de la majoria de nosaltres, per joves que siguem, la voluntat de canviar per part d'Espanya. Podem esperar trenta anys més i perdre la resta d'energies col·lectives per confirmar-ho. Podem flagel·lar-nos trenta anys més dient que és per culpa nostra i que no ens expliquem bé. Podem exculpar-nos trenta anys més dient que els nostres polítics són

mediocres. Però la realitat és la que és, i el pragmatisme rau en assumir-la d'una vegada i fer allò que és possible, no allò que és impossible.

Només queden dos escenaris d'actuació per aquells catalans que voldríem que la nostra societat no perdi el tren de la modernitat. El primer és dimitir de tanta pèrdua d'energia, resignar-nos i assumir que serem una regió d'un estat centralista i que, com a societat, no tindrem cap paper diferenciat al món. Aquest escenari és pragmàtic perquè és possible. És l'escenari dels que volen una cosa però assumeixen de manera adulta que no estan disposats a fer el que cal per aconseguir-la i hi renunciïn. El segon és lluitar pels mecanismes de poder i els recursos per fer una Catalunya pròspera en una economia global, però amb una estratègia pragmàtica. Somiar la transformació futura (la que no hem aconseguit en un context històric suposadament ideal) de l'Estat espanyol és voler mantenir, malgrat la realitat dels fets, una estratègia fracassada, radical i utòpica.

L'única estratègia pragmàtica que ens queda, perquè és l'única possible, és aconseguir que tot el poder que no tingui la Unió Europea el tingui Catalunya. En el context econòmic i polític de la UE i global del segle XXI, per molt que ens diguin, és l'única que només depèn dels catalans. El que no podem és fer la viu-viu trenta anys més per no assumir les nostres contradiccions individuals i col·lectives. Hem passat massa anys perdent oportunitats i el món va massa ràpid per perdre'n més.

Ens hem de decidir ja per un dels escenaris possibles i definir entre tots un nou full de ruta pragmàtic, coordinat i amb fases i objectius específics a mig i llarg termini, per encarar amb optimisme el futur del nostre país.

Francesc Llobet
Empresari i Consultor
President de la Fundació Catalunya Empresa Oberta
www.ceo.cat